

Lisa 1. Eesti-Šveitsi koostööprogrammi üldine raamistik

Üldine raamistik moodustab Eesti Vabariigi valitsuse ja Šveitsi liidunõukogu vahel Eesti-Šveitsi koostööprogrammi kohta sõlmitud raamkokkuleppe lahutamatu osa. Üldises raamistikus määratakse kindlaks koostööprogrammi eesmärgid, põhimõtted, strateegiad ja prioriteetid ning soovituslikud rahaeraldised.

1. Eesmärgid

Eesti-Šveitsi koostööprogrammiga taotletakse kahte eesmärki:

- aidata kaasa Eesti ja laienenud Euroopa Liidu (EL) enim arenenud riikide majanduslike ja sotsiaalsete erinevuste vähendamisele ning
- aidata Eestis kaasa dünaamiliste linnapiirkondade ja struktuuriliselt nõrkade perifeersetes piirkondades majanduslike ja sotsiaalsete erinevuste vähendamisele.

Eesti-Šveitsi koostööprogramm hõlmab riigisiseseid ja rahvusvahelisi projekte, millega toetatakse jätkusuutlikku ning majanduslikult ja sotsiaalselt tasakaalustatud arengut.

Šveitsi toetuse rakendamise perioodi lõpu lähenedes võivad pooled otsustada viia läbi Eesti-Šveitsi koostööprogrammi abil saavutatud tulemuste üldine hindamine.

2. Põhimõtted

Eesti-Šveitsi koostöö aluseks on järgmised põhimõtted.

Läbipaistvus. Läbipaistvus ja avatus on kõikide koostöömeetmete alus ning selle põhimõtte järgimine on kohustuslik kõikidel tasanditel. Erilist tähelepanu tuleb pöörata läbipaistvusele projektide valimisel, lepingute sõlmimisel ja finantsjuhtimisel.

Sotsiaalne kaasamine. Koostöö eesmärk on laiendada arenguga kaasnevaid võimalusi ja hüvesid sotsiaalselt ja majanduslikult ebasoodsas olukorras olevatele inimestele ja rahvastikurühmadele.

Võrdsed võimalused ja õigused. Koostöö eesmärk on anda naistele ja meestele paremad võimalused nende õiguste võrdseks teostamiseks soopõhise lähenemisviisi kaudu.

Keskkonnaalane jätkusuutlikkus. Koostöö eesmärk on rakendada keskkonnaalase jätkusuutlikkusega seonduvaid nõudeid.

Kõikide sidusrühmade pühendumine. Kõik Eesti-Šveitsi koostööprogrammis osalevad institutsioonid ja otsustajad on pühendunud kokkulepitud projektide tõhusale ja mõjusale rakendamisele.

Subsidiarsus ja detsentraliseerimine. Koostöö eesmärk on tagada subsidiarsus ja detsentraliseerimine ennekõike kohalikul ja piirkondlikul tasandil elluviidavate projektide puhul.

Strateegiad

2.1 Peamised strateegilised kaalutlused

Eesti-Šveitsi koostööprogramm moodustab ühe osa üldisest riiklikust planeerimisest, mis hõlmab ELi struktuuri- ja ühtekuuluvusprogramme, aga ka Euroopa Majanduspiirkonna programme ja Norra finantsmehhanisme. Šveitsi toetus lisandub neile programmidele ja seda eraldatakse peamiselt projektidele, mida ei rahastata teistest finantsallikatest või rahastatakse teistest finantsallikatest ainult osaliselt.

Peamised strateegilised kaalutlused on järgmised.

a. Prioriteetidele keskendumine. Šveitsi liidunõukogu ja Euroopa Liidu Nõukogu sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumis määrati Šveitsi toetuse neli peamist rahastamise suunitlust:

- julgeolek, stabiilsus ja reformide toetamine;
- keskkond ja infrastruktuur;
- erasektori edendamine; ning
- inim- ja sotsiaalne areng.

Need rahastamise suunitlused ja asjakohased esmatähtsad valdkonnad võimaldavad teha laiapõhjalist koostööd. Olulised on mõjususe ja tõhususega seotud kaalutlused ning olemasolevate vahendite optimaalne jaotamine ja kasutamine. Vältida tuleb teistest allikatest saadava rahastamise dubleerimist. Seetõttu peavad Eesti-Šveitsi koostööprogrammil olema selged strateegilised prioriteedid, mille aluseks on järgmised kaalutlused:

- keskendumine kõige rohkem kuuele esmatähtsale valdkonnale, kus kulutatakse märkimisväärne osa Šveitsi toetusest (temaatiline prioriteetide seadmine); esmatähtsate valdkondade valimine peab olema vajadustepõhine, arvestades muid Eesti käsutuses olevaid eelarvelisi rahastamisvõimalusi, ja valimisel võib arvesse võtta konkreetset oskusteavet, mida Šveits saab pakkuda;
- keskendumine võrdlemisi väikesele arvule projektidele.

b. Programmipõhine lähenemine. Programm koosneb projektidest, mis on omavahel seotud sama teema või samade eesmärkide kaudu. Üldjuhul kohaldatakse programmipõhist lähenemist kõikides esmatähtsates valdkondades, mida iseloomustavad mitmed järgmistest tunnusoostest: suured finantskohustused; erinevate tasandite (riiklik, piirkondlik, kohalik) vahelised seosed; erinevad osalised; panus poliitika väljatöötamisesse; märkimisväärne panus suutlikkuse tugevdamisesse ning ühtsete eeskirjade rakendamine. Programmipõhine lähenemine tähendab konkreetsete projektide korral otsuste tegemise volituste delegeerimist. Programmipõhine lähenemine hõlmab esmatähtsa valdkonna eelhindamist; eesmärkide, suuniste ja eelarvete määramist; programmi elluviimise kava ning sektori seire ja hindamise kontseptsiooni. Mõjususe ja tõhususe tagamiseks peab konkreetsele programmile eraldatav toetus moodustama vähemalt 2 000 000 Šveitsi franki.

c. Projektipõhine lähenemine. Projektipõhist lähenemist rakendatakse sellistes esmatähtsates valdkondades, kus viiakse ellu eraldiseisvaid projekte. Mõjususe ja tõhususe tagamiseks peab projektipõhise lähenemise alusel konkreetsele projektile eraldatav toetus üldiselt moodustama vähemalt 1 000 000 Šveitsi franki. Kokku võib leppida suuremates miinimummahtudes (vt käesoleva lisa punkti 4). Üldtoetuse kaudu on võimalik rahastada väiksemaid projekte (vt lisa 3).

d. Rahvusvahelised projektid. Šveitsi toetust võib kasutada rahvusvaheliste projektide rahastamiseks. Rahvusvahelised projektid on projektid, mida viiakse ellu enam kui ühes riigis. Need projektid peavad olema kooskõlas Šveitsi poolt ELile antava toetuse üldise

eesmärgiga, st eesmärgiga vähendada laienenud ELis majanduslikke ja sotsiaalseid erinevusi.

e. Partnerid ja abisaajad. Eesti-Šveitsi koostööprogramm peab hõlmama partnereid ja abisaajaid nii avalikust kui ka erasektorist ning vabaühendustest ja muudest kodanikuühiskonna organisatsioonidest.

f. Partnerlus. Šveitsi ja Eesti partnerite suhted rikastavad Eesti-Šveitsi koostööprogrammi. Koostöö ja partnerlus on väga soovitatavad, eriti neis esmatähtsates valdkondades, kus Šveits võib aidata konkreetsete kogemuste, tehnoloogiate ja oskusteabega.

g. Paindlikkus. Et suurendada rakendamise paindlikkust ja tekkivatele võimalustele reageerimise väljavaadet, tuleb esialgu ligikaudu 10% Šveitsi toetusest jätta määratud esmatähtsatele valdkondadele ja projektidele eraldamata. Kui Eesti-Šveitsi koostööprogrammi algusest on möödunud kaks aastat, hindavad pooled ühiselt programmi rakendamist, suunavad esialgsed rahaeraldised vajaduse korral ümber ja määravad Šveitsi toetuse veel eraldamata osa prioriteetidid.

h. Nähtavus. Eesti-Šveitsi koostööprogrammi nähtavus nii Eesti kui ka Šveitsi elanikele on oluline aspekt, mida võib võtta arvesse projektide valimisel ja rakendamisel. Pooled kohustuvad koostööst eelnevalt teada andma.

2.2 Rakendusstrateegiad

a. Projektide kindlaksmääramine. Projektide kindlaksmääramine mõjutab märkimisväärselt Eesti-Šveitsi koostööprogrammi kvaliteeti. Eesti vastutab Šveitsi toetuse arvelt rahastatavate projektide kindlaksmääramise eest. Šveits võib teha Eestile ettepanekuid projektide kohta.

b. Projektide valimise kriteeriumide kehtestamine. Projektide valimise aluseks peavad olema selgelt määratletud kriteeriumid. Üldised projektide valikukriteeriumid peavad hõlmama järgmist:

- vastavus Eesti-Šveitsi koostööprogrammi eesmärkidele;
- vastavus Eesti-Šveitsi koostööprogrammi põhimõtetele, mida kirjeldatakse käesoleva lisa punktis 2;
- vastavus käesoleva lisa punktis 3.1 määratletud strateegilistele kaalutlustele;
- seos riikliku arengu kavandamisega ning võimaluse korral riikliku strateegilise raamistikuga;
- uuenduslikkus ja/või potentsiaal pakkuda uusi lahendusi, mida on võimalik hiljem ulatuslikumalt rakendada (katseprojektid);
- täitmisüksuse suutlikkus;
- finantsvõimenduse potentsiaal (täiendavate rahaliste vahendite kaasamine);
- teostatavus kindlaksmääratud ajavahemikul ja
- tulemuste jätkusuutlikkus.

Enne Eesti-Šveitsi koostööprogrammi rakendamise algust võib iga esmatähtsa valdkonna tarbeks määratleda spetsiifilised valikukriteeriumid.

c. Projektide kavandamise toetamine. Projektide ettevalmistamine ja üksikasjalik kavandamine on projektide rakendamise mõjususe ja tõhususe seisukohalt ülisuure tähtsusega. Eesti võib ettevalmistamise rahastamist taotleda ja Šveits võib seda soovitada. Selleks on ette nähtud projektide ettevalmistamise fond (vt lisa 3). Kui projektide ettevalmistamise rahastamiseks ette nähtud vahenditest ei piisa mõne konkreetse projekti

ettevalmistamiseks, võib Eesti taotleda vajaminevate vahendite ülekandmist asjakohasest esmatähtsast valdkonnast või Šveitsi toetuse veel eraldamata osast.

d. Rakendussuutlikkuse suurendamine. Projektide edukas elluviimine sõltub rakendavate ja järelevalvet teostavate organisatsioonide suutlikkusest. Vajaduse korral võib Eesti suutlikkuse suurendamise toetamist taotleda ja Šveits võib seda soovitada. Suutlikkuse suurendamist võib rahastada Šveitsi toetuse arvelt projektide rahastamise raames.

3. Rahastatavad valdkonnad ja soovituslik rahajaotus

Eesti-Šveitsi koostööprogrammis lähtutakse alljärgnevatest rahastatavatest valdkondadest ja soovituslikest rahajaotustest.

1. Julgeolek, stabiilsus ja reformide toetamine			
Nr	Esmatähtsad valdkonnad	Lähenemisviis, eesmärgid ja abikõlblikud projektid	Soovituslik rahajaotus
1	<p>Meetmed piiride kindlustamiseks</p> <p>ja</p> <p>kohtusüsteemi ajakohastamiseks</p>	<p>Valdkonnas rakendatakse projekti- või programmipõhist lähenemist ja lähtutakse järgmisest eesmärgist:</p> <p>suurendada suutlikkust mitmesugustes kriminalistikavaldkondades ning kohtueelsete menetluste ja kuritegude ärahoidmise vallas.</p> <p>Abikõlblike projektide liigid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Schengeni õigusruumi piiride kindlustamisega ja kohtusüsteemi ajakohastamisega tegelevate riiklike organisatsioonide tegevuse hõlbustamiseks mõeldud vahendid; - Võrgustamine; - Kohtunike konverents; - Automaatse numbrituvastussüsteemi rakendamine. <p>2. eesmärk:</p> <p>suurendada suutlikkust mitmesugustes kohtutoimingutes ning karistussüsteemi osas.</p> <p>Abikõlblike projektide liigid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kohtulike arutelude parendamine; - Uimastisõltlastest süüdimõistetute ravi ja rehabilitatsioon. 	<p>5,495 miljonit Šveitsi franki</p>

2	Loodus-katastroofide ärahoidmine ja ohjamine	<p><u>Valdkonnas rakendatakse projekti- või programmipõhist lähenemist ja lähtutakse järgmistest eesmärkidest:</u></p> <p><u>1. eesmärk:</u> tuleohutuse suurendamine.</p> <p>Abikõlblike projektide liigid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - standardite analüüs ja kohandamine; - õnnetuste ja tulekahjudega seotud koolitus; - tuleohutuse suurendamine sotsiaalhoolekande- ja raviastutustes; - kohalike omavalitsuste ja tuletõrjujate koolitus ennetus- ja kaitsemeetmete alal. <p><u>2. eesmärk:</u> häirekeskuste side- ja infotehnoloogiasüsteemide arendamine.</p> <p>Abikõlblike projektide liigid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - abivajajate ning abi andvate sõidukite ja asutuste positsioonimiseks jätkusuutlike süsteemide loomine; - andmeedastussüsteemide arendamine; - geograafilise informatsiooni süsteemide (GIS) rakendamine päästetöödel. 	3 miljonit Šveitsi franki
---	--	---	---------------------------

2. Keskkond ja infrastruktuur			
Nr	Esmatähtsad valdkonnad	Lähenemisviis, eesmärgid ja abikõlblikud projektid	Soovituslik rahajaotus
3	Põhiinfrastruktuuri korrastamine ja ajakohastamine ja keskkonna parandamine	<p><u>Valdkonnas rakendatakse projekti- või programmipõhist lähenemist ja lähtutakse järgmistest eesmärkidest:</u></p> <p><u>1. eesmärk:</u> suurendada suutlikkust keskkonnaseire vallas, et vähendada keskkonna saastamist, tõsta elatusstandardit ja edendada jätkusuutlikku majandusarengut.</p> <p>Abikõlblike projektide liigid: Programmide maksumusega vähemalt 5 miljonit Šveitsi franki järgmistes valdkondades:</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskkonnaseiresüsteemide ajakohastamine; - tänapäevaste keskkonnaseireseadmete tarnimine; - uuringute tegemine. 	15 miljonit Šveitsi franki

		<p>2. eesmärk: vähendada kasvuhoonegaase ja muid heitmeid, suurendades üldkasutatavate hoonete energiatõhusust ja arendades uusi ehitusstandardeid.</p> <p>Abikõlblike projektide liigid:</p> <p>Projektid või programmid maksumusega vähemalt 3 miljonit Šveitsi franki järgmistes valdkondades:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tänapäevaste ehitusstandardite kehtestamine; - energiatõhusate ehitusmeetodite juurutamine; - uuringud ning teadmiste ja oskusteabe levitamine; - energiaauditid. <p>Neid pehmeid meetmeid tuleks täiendada</p> <ul style="list-style-type: none"> - katse- või näidisprojektidega. 	
--	--	--	--

3. Erasektori edendamine			
Nr	Esmatähtsad valdkonnad	Lähenemisviis, eesmärgid ja abikõblilikud projektid	Soovituslik rahajaotus
4	Finantssektori reguleerimise parandamine ¹	<p><u>Valdkonnas rakendatakse projektipõhist lähenemist ja lähtutakse järgmisest eesmärgist:</u></p> <p>toetada äriühingute finantsaruandlust reguleeriva ühenduse õigustiku tõhusat rakendamist ja jõustamist.</p> <p>Abikõlblike projektide liigid:</p> <p>institutsionaalse ja järelevalvealase suutlikkuse tugevdamine seoses äriühingute finantsaruandlusega ja auditeerimisega riiklikul tasandil.</p>	2 miljonit Šveitsi franki

4. Inim- ja sotsiaalne areng			
Nr	Esmatähtsad valdkonnad	Lähenemisviis, eesmärgid ja abikõblilikud projektid	Soovituslik rahajaotus
5	Uurimis- ja arendustegevus	<p>1. eesmärk:</p> <p>tugevdada teaduspotsiaali haridusele parema juurdepääsu võimaldamise ning valikuliste</p>	Kuni 2,223 miljonit Šveitsi franki

¹ Kui prioriteeti nr 4 ei kasutata, siis suunatakse asjakohane eraldis ümber prioriteeti nr 3.

		<p>edutamise- ja koostööprogrammide või -projektide kaudu.</p> <p>Abikõlblike projektide liigid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stipendiumid edasiseks kraadiõppeks ja kõrghariduse järgnevate astmete õppeks Šveitsis (stipendiumifond); - kahepoolsed koolitus- ja teaduskoostöö projektid seoses AFM mikroskoobiga 	
6	Tervishoid	<p>Valdkonnas rakendatakse projekti- või programmipõhist lähenemist ja lähtutakse järgmistest eesmärkidest:</p> <p><u>1. eesmärk:</u></p> <p>tervishoiusektori sidesüsteemide ajakohastamine.</p> <p>Abikõlblike projektide liigid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - raadioside kiirreageerimise koordineerimise parandamiseks. <p><u>2. eesmärk:</u></p> <p>vanemliku hoolitsuseta lastele tervisliku kasvukeskkonna loomine.</p> <p>Abikõlblike projektide liigid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lastekodude ehitamise toetamine. <p><u>3. eesmärk:</u></p> <p>puuetega lastele ja täiskasvanutele aktiivse elustiili võimaldamine.</p> <p>Abikõlblike projektide liigid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kõnnirobotite teraapia. 	7,267 miljonit Šveitsi franki

5. Eriotstarbelised eraldised		
Rahastamisvahend	Sisu	Soovituslik rahajaotus
Vabaühenduste fond	<p><u>Valdkonnas rakendatakse programmipõhist lähenemist ja lähtutakse järgmisest eesmärgist:</u></p> <p>suurendada kodanikuühiskonna panust majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kui arengu ja osaluse olulise aspekti arendamisse.</p>	<p>Kuni 2,5 miljonit Šveitsi franki</p>

	Abikõlblike projektide liigid: - väikesed projektid, mis on suunatud teenuste arendamisele kohalikele elanikele tervist soosiva elukeskkonna loomisel.	
Projektide ettevalmistamise fond	<u>Eesmärk</u> Toetada lõplike projektitaotluste ettevalmistamist.	Kuni 0,2 miljonit Šveitsi franki
Šveitsi-poolne programmihaldus	Eesti-Šveitsi koostööprogrammi Šveitsi-poolsed halduskulud.	Kuni 2 miljonit Šveitsi franki
Eesti tehnilise abi fond	Eesti-Šveitsi koostööprogrammi Eesti-poolsed halduskulud, sealhulgas ettevalmistamine, rakendamine, järelevalve ja hindamine.	Kuni 0,235 miljonit Šveitsi franki

Rahaeraldiste soovitusliku jaotuse ülevaatamine	
Rahastamise suunitlused	Soovituslik rahajaotus (miljonit Šveitsi franki)
1. Julgeolek, stabiilsus ja reformide toetamine	8,495
2. Keskkond ja infrastruktuur	15
3. Erasektori edendamine	2
4. Inim- ja sotsiaalne areng	9,49
5. Eriotstarbelised eraldised	4,935
Soovituslikud eraldised kokku	39,92

Esmatähtsate valdkondade ja eriotstarbeliste eraldiste kasutamata finantsvahendid jaotatakse ümber pärast seda, kui kõik lõplikud otsused on esmatähtsates valdkondades või rahastamisvahendite osas lõplikele projektitaotlustele tehtud. Kasutamata finantsvahendite ümberjaotamine otsustatakse poolte kokkuleppel (näiteks kinnitatud kohtumiste protokollis või kirjavahetuses) toetuse taotlemise ja kasutamise korraldaja ning SDC/SECO vahel koostööprogrammi rakendamise käigus.